

Aan:
de gemeenteraad

Onderwerp:

Vaststelling Regionaal beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

Gevraagd besluit:

Samenvattend stellen wij u voor:

Het Regionaal beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vast te stellen.

Waarom dit voorstel?/ Waarom nu voorgelegd?

Met de transitie van de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) naar de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) per 2015 is de taak Beschermd Wonen overgekomen naar de gemeenten. Beschermd Wonen (BW) is een maatwerkvoorziening in de Wmo voor mensen met een psychosociale beperking die (tijdelijk) niet zelfstandig kunnen wonen en 24-uurstoezicht nodig hebben. Omdat overdracht naar alle gemeenten in 2015 nog niet mogelijk was, is BW inclusief het bijbehorende budget tijdelijk ondergebracht bij 43 centrumgemeenten.

De centrumgemeente Rotterdam en de regiogemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Capelle aan den IJssel, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland en Ridderkerk hebben voor de uitvoering van de taak Beschermd Wonen in 2017 het Regionaal beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020 vastgesteld. Dit lopende regionaal beleidsplan is verlengd tot en met 31 december 2021.

De opgave is om in regionaal verband in 2022 en de komende jaren continuïteit in de ondersteuning te blijven bieden aan de doelgroep voor Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. Het beleid voor de komende jaren is vastgelegd in het regionaal beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang, dat is ontwikkeld in samenwerking tussen de genoemde gemeenten in de regio. In dit plan leest u wat er binnen deze samenwerking is afgesproken, denk bijvoorbeeld aan afbakening van de doelgroep, hoe de toegang is georganiseerd en hoe de voorzieningen in de regio verspreid worden. Ook worden de juridische en organisatorische afspraken over deze samenwerking in het plan uitgewerkt. Het Rotterdamse college heeft dit nieuwe regionale beleid vastgesteld op 2 november 2021 en biedt dit nu ter vaststelling aan de gemeenteraad aan. Hiertoe is een technische sessie ingepland met de Cie ZOCS op 16 november 2021. Het proces van besluitvorming over het nieuwe regionale beleid vindt momenteel plaats in alle colleges en gemeenteraden in de regio.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

In de gemeenteraadsvergadering van 30 september 2021 (21bb011281) is ingestemd met de verlenging van het regionaal beleidsplan beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2018-2020 tot en met 31 december 2021.

De wethouders zorg van de samenwerkende regiogemeenten hebben voor de zomer 2021 overleg gehad over nieuw regionaal beleid BW en MO. Dit heeft geresulteerd in een concept regionaal beleidsplan 2022 t/m 2026 dat door de afzonderlijke colleges en gemeenteraden wordt vastgesteld.

Toelichting:

Het doel van het regionaal beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang is het bevorderen van het herstel en participatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid in de eigen omgeving. We streven ernaar dat mensen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen, of weer zelfstandig gaan wonen, door vergroting van zelfregie, samenredzaamheid en participatie. In dit plan geven we hier als volgt invulling aan:

- Definiëring doelgroep Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang: deze afbakening is breder dan de wettelijke definitie en vormt het vertrekpunt voor regionale inkoop van de voorzieningen. De afbakening geeft tegelijkertijd ook aan waar de gemeenten lokaal verantwoordelijk voor zijn.
- Vraagruimte en kwantitatieve ontwikkeling doelgroep: deze is van belang om een inschatting te kunnen maken van de aard en omvang van de voorzieningen die nodig zijn de komende jaren om de doelgroep op te kunnen vangen.
- Monitoring: de wijze waarop we zicht en grip willen houden op de uitvoering van het beleid.
- Toegang tot BW: verbinding tussen de lokale gemeentelijke toegang en de toegang tot BW, die specialistische kennis vraagt.
- Regionale inkoop maatwerkvoorziening BW: de gemeente Rotterdam voert de inkoop namens de regio uit.
- Begroting en financiële afspraken: beschikbare budgetten van het Rijk voor de uitvoering, de gevolgen van de herverdeling van de rijksmiddelen als gevolg van een nieuw verdeelmodel voor en de doordecentralisatie van BW en een meerjarenprognose.
- Governance: vastleggen van de regionale samenwerking en sturen op de uitvoering van het regionale beleid.
- Aansluiting lokaal beleid: lokale verantwoordelijkheid bij elke gemeente om het regionale beleid te laten slagen (wijkinfrastructuur, preventie en afspraken met corporaties).
- Samenwerking zorgverzekeraars/zorgkantoor: onderwerpen op de samenwerkingsagenda met de regionaal werkende zorgverzekeraar en zorgkantoor.
- Woonopgave: de beschikbaarheid van de juiste woningen is een cruciale randvoorwaarde voor het slagen van het regionale BW-beleid. Door aan te sluiten bij de regionale en lokale afspraken met corporaties en het lokale woon- of woonzorgbeleid, moet het mogelijk zijn om de uitstroom uit BW te

bevorderen en om nieuwe vormen van ondersteuning zoals Beschermd Thuis mogelijk te maken.

In het najaar van 2020 werd duidelijk dat de financiële middelen voor Beschermd Wonen met ingang van 2023 door het Rijk anders verdeeld zullen worden. Deze middelen zijn nu nog gekoppeld aan de centrumgemeente Rotterdam, maar gaan onderdeel uitmaken van een nieuwe, integrale verdeling van middelen over alle gemeenten. De middelen voor Maatschappelijke Opvang blijven vooralsnog verdeeld over de centrumgemeenten. De gemeente Rotterdam zal als centrumgemeente haar taken in het kader van maatschappelijke opvang blijven uitoefenen zoals dat nu het geval is.

In 2021 is een groep cliënten vanuit de Wmo overgegaan naar de Wlz. Het gaat om een groep die levenslang ondersteuning nodig heeft en weinig tot geen perspectief op herstel heeft. Deze groep hoort vanwege hun zorg en ondersteuningsprofiel thuis in de Wlz. De groep valt dus niet meer onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, maar onder het zorgkantoor. Met de overgang van deze groep cliënten ging ook een uitname van de bijbehorende financiën gepaard. Het Rijk heeft de afspraak met de gemeenten gemaakt dat deze uitname budgetneutraal is.

Landelijke uitgangspunten voor de doordecentralisatie

Het Rijk en de VNG zijn het eens over de aanpak van de doordecentralisatie Beschermd Wonen. Er zijn afspraken gemaakt over de manier waarop de transitie in beschermd wonen de komende jaren tot stand moet komen.

- In een nieuw verdeelmodel worden de middelen verdeeld over alle gemeenten in plaats van alleen de centrumgemeenten. De middelen zullen verdeeld worden op basis van objectieve criteria in plaats van op de historisch gegroeide verdeling. De uitkomsten van deze herverdeling zijn nog niet definitief bekend (de minister van BZK deed een eerste voorstel in februari 2021, waarna de Raad voor het Openbaar Bestuur een tussenbericht uitgaf in maart 2021).
- Er komt een gefaseerde invoering van het objectief verdeelmodel voor beschermd wonen en de doordecentralisatie op dit onderdeel in 10 jaar, gerekend vanaf het jaar 2023. De middelen voor de maatschappelijke opvang worden (vooralsnog) niet doorgedecentraliseerd.
- De centrumgemeenten blijven verantwoordelijk voor bestaande cliënten. De nieuwe cliënten vallen vanaf dat moment onder de verantwoordelijkheid van alle gemeenten (binnen het kader van de samenwerkingsafspraken die zij daarover gemaakt hebben).
- Gemeenten hebben met elkaar afgesproken in het kader van de norm voor opdrachtgeverschap regionaal met elkaar samen te werken.

Deze uitgangspunten bieden de gelegenheid om de transitie van Beschermd Wonen effectief en beheersbaar te laten verlopen. Daarbij werden wel de nodige uitdagingen genoemd, waaronder meer ambulante ondersteuning (en voldoende middelen om dit te realiseren), met daarbij ook voldoende woningen voor de doelgroep.

Opdracht voor onze regio

Gemeenten in heel Nederland, en dus ook in deze regio, hebben de gezamenlijke opdracht om in het licht van deze ontwikkelingen de samenwerking in de komende

jaren verder met elkaar te concretiseren. Het regionaal beleidsplan BW en MO 2022 t/m 2026 bevat hiertoe de benodigde voorstellen.

Gezamenlijke opgave voor wat betreft de capaciteit en de spreiding over de regio

Wij hebben een gezamenlijke analyse gemaakt van de cliëntbewegingen in de populatie Beschermd Wonen en daarbij de ambitie uitgesproken om een evenwichtiger spreiding van cliënten, bijbehorende voorzieningen en uitstroom naar zelfstandig wonen mogelijk te maken. We gaan uit van een gezamenlijke verantwoordelijkheid om cliënten Beschermd Wonen een passende plek te bieden in het hele werkgebied. We dragen met elkaar naar vermogen bij in de kosten van onze gezamenlijke voorzieningen (waarbij het principe 'budget volgt cliënt' geldt). In het afgelopen jaar hebben we een begin gemaakt met het gezamenlijk (en uiteraard in overleg met zorgaanbieders en verhuurders) in beeld brengen welke locaties/gebieden mogelijk geschikt zijn om een locatie te openen, of uit te breiden. We willen ook helpen zorgen voor voldoende geschikte woningen voor cliënten die uitstromen uit Beschermd Wonen. De samenwerkende gemeenten hebben hiertoe een spreidingsopgave geformuleerd, die ook past bij de visie op een beschermd thuis. Het streven is om de spreidingsopgave in 5-10 jaar te realiseren.

Financieel kader voor 2021

In het financieel kader voor 2021 voor Beschermd Wonen zijn voor wat betreft de herverdeling van middelen BW over de regiogemeenten nog geen wijzigingen. Wel heeft in 2021 de uitname uit het gemeentefonds plaatsgevonden in verband met de openstelling van de Wet Langdurige Zorg (Wlz) voor mensen met chronische psychische beperkingen. Als gevolg hiervan is een deel van de mensen die van gemeente Rotterdam een beschikking voor Beschermd Wonen had, doorgestroomd naar de Wlz. Het budget dat Rotterdam uitgaf aan deze groep cliënten wordt volgens het principe 'geld volgt cliënt' overgeheveld naar het zorgkantoor. Hiervoor is initieel een uitname gedaan van (landelijk) € 495 mln. Deze initiële uitname is al verwerkt in de Rotterdamse begroting 2021. Hierop is op grond van de werkelijke uitstroom per centrumgemeente door het Rijk een nacalculatie gemaakt. De nacalculatie is bekend en gepubliceerd in de septembercircularis:

- 2021: € 2,9 mln aanvullend budget vanwege latere uitstroom door vertraging in indicatiestelling CIZ; dit wordt verwerkt in de 10-maands 2021.
- 2022 e.v.: € 3,2 mln minder budget vanwege hogere uitstroom naar de Wlz; dit wordt verwerkt bij de 1e Herziening 2022.

Aanpassing van het zorglandschap: inkoop van semimurale voorzieningen per 2022

De gemeente Rotterdam is bezig met de aanbesteding van een aantal maatwerkvoorzieningen, waaronder de maatwerkvoorziening Intramuraal en semimuraal GGZ. De inkoopstrategie werd eind 2020 in uw raad vastgesteld. De voorbereidingen hierop vinden plaats in samenwerking met de regiogemeenten. In het betreffende perceel (GGZ-intramuraal) is ook een semimurale voorziening aan het zorglandschap toegevoegd. Deze voorziening vult het gat op tussen Beschermd Wonen intramuraal en de (lokale) ambulante ondersteuning aan een cliënt met een eigen woning. Bij een semimurale voorziening blijft het nog steeds gaan om cliënten die toezicht in de directe nabijheid nodig hebben. Dit toezicht kan soms iets minder intensief zijn en de cliënt bekostigt zijn verblijf zelf. Bestuurlijk is in overleg met de regio

besloten dat in de situatie na de nieuwe aanbesteding, ook cliënten die in aanmerking komen voor een semimurale voorziening GGZ, ongeacht de variant van de nachtelijke ondersteuning, een gezamenlijke verantwoordelijkheid blijven voor de regio.

De juridische en organisatorische inrichting van de samenwerking

Het sluitstuk vormt voor ons de juridisch/organisatorische inrichting. Hierin zullen we de samenwerking tussen de gemeenten formeel vastleggen. Hierbij zal u een passende keuze worden voorgesteld, vanuit verschillende samenwerkingsvormen die onder de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) vallen. De wethouders zorg in de regio hebben de voorkeur uitgesproken voor een zogenaamde lichte centrumregeling met een stuurgroep voor de inrichting van de regionale samenwerking. Een nadere uitwerking hiervan is in voorbereiding. Naar verwachting zal uw raad begin 2022 worden gevraagd in te stemmen met deze Gemeenschappelijke Regeling.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

Rotterdam blijft in 2022 en de komende jaren de taken uitvoeren die voor toegang en gebruik van voorzieningen Beschermd Wonen voor de gehele regio noodzakelijk zijn. In het licht van bovenstaande ontwikkeling is het gevolg dat de gemeente Rotterdam ook voor 2022 de financiële verantwoordelijkheid voor de uitvoering van BW blijft dragen.

Voor het lopende jaar 2021 wordt Beschermd Wonen (ondersteuning, toezicht en huisvesting) ingekocht middels de lopende contracten van de gemeente Rotterdam met de BW-aanbieders. De inkoop voor een nieuwe contractperiode wordt voorbereid door de gemeente Rotterdam en is onderdeel van de inkoopstrategie 'Heel de stad'. Ambtelijk wordt in dit traject ook geparticipeerd vanuit de regiogemeenten, daarmee anticiperend op de nieuwe formele samenwerkingsrelatie.

Op basis van de voorlopige uitkomsten van de herijking van het gemeentefonds kunnen wij nu nog geen definitieve inschatting maken van de toereikendheid van de budgetten Beschermd Wonen voor onze regio in relatie tot onze gemeenschappelijke opgave hierin. Een nieuw Kabinet zal besluiten over de herijking van het gemeentefonds. Wij komen hier uiteraard bij u op terug zodra hier meer over bekend is.

Het bijbehorende ontwerpbesluit bieden wij u hierbij ter vaststelling aan.

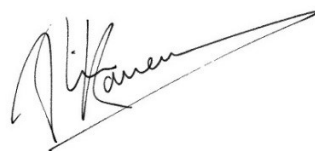
Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

V.J.M. Roozen

De burgemeester,

V.P.G. Karremans, l.b.

Bijlage(n):

Regionaal Beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.

Ontwerpbesluit

De Raad van de gemeente Rotterdam,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 2 november 2021; ;

gelet op (wettelijke) bepalingen;

gelet op voorgaande toelichting bij dit ontwerpbesluit;

besluit:

het hierbij behorende Regionaal Beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang vast te stellen.

De uitgangspunten en doelen in het Regionaal Beleidsplan 2022 t/m 2026 Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang:

- Definiëring doelgroep Beschermd Wonen en Maatschappelijke opvang: deze afbakening is breder dan de wettelijke definitie en vormt het vertrekpunt voor regionale inkoop van de voorzieningen. De afbakening geeft tegelijkertijd ook aan waar de gemeenten lokaal verantwoordelijk voor zijn.
- Vraagruiming en kwantitatieve ontwikkeling doelgroep: deze is van belang om een inschatting te kunnen maken van de aard en omvang van de voorzieningen die nodig zijn de komende jaren om de doelgroep op te kunnen vangen.
- Monitoring: de wijze waarop we zicht en grip willen houden op de uitvoering van het beleid.
- Toegang tot BW: verbinding tussen de lokale gemeentelijke toegang en de toegang tot BW, die specialistische kennis vraagt.
- Regionale inkoop maatwerkvoorziening BW: de gemeente Rotterdam voert de inkoop namens de regio uit.
- Begroting en financiële afspraken: beschikbare budgetten van het Rijk voor de uitvoering, de gevolgen van de herverdeling van de rijksmiddelen als gevolg van een nieuw verdeelmodel voor en de doordecentralisatie van BW en een meerjarenprognose.
- Governance: vastleggen van de regionale samenwerking en sturen op de uitvoering van het regionale beleid.
- Aansluiting lokaal beleid: lokale verantwoordelijkheid bij elke gemeente om het regionale beleid te laten slagen (wijkeninfrastructuur, preventie en afspraken met corporaties).
- Samenwerking zorgverzekeraars/zorgkantoor: onderwerpen op de samenwerkingsagenda met de regionaal werkende zorgverzekeraar en zorgkantoor.
- Woonopgave: de beschikbaarheid van de juiste woningen is een cruciale randvoorwaarde voor het slagen van het regionale BW-beleid. Door aan te sluiten bij de regionale en lokale afspraken met corporaties en het lokale woon- of woonzorgbeleid, moet het mogelijk zijn om de uitstroom uit BW te bevorderen en om nieuwe vormen van ondersteuning zoals Beschermd Thuis mogelijk te maken.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van

De griffier,

De voorzitter,

